

گفت وگو با کارگردان و نویسنده نمایش «زنگار و آیین» که در جشنواره تئاتر فجر روی صحنه می رود

روایت زندگی انسان امروز به دور از کلیشه ها

شکیبا افخمی راد-

نمایش «زنگار و آیین» به کارگردانی محمد جواد استادی و نویسندگی شادی غفوریان یکی از نمایندگان مشهد در چهل و سومین دوره جشنواره بین المللی تئاتر فجر است. اثری اپیزودیک با مفهوم دینی و رضوی که قرار است پنجشنبه ۱۱بهمن ماه در بخش ویژه این رویداد روی صحنه برود. این نمایش با حضور تعدادی از بازیگران پیش کسوت و حرفه ای مشهد مانند امیر محاسبتی، امیراحسان امیریور، پرستش و محبوبه سلطانی به اضافه برخی چهره های جوان و جدید چون امید هاشمیان و ابرازجایی آماده اجرا شده و در خلاصه داستانش نیز آماده است؛ «مرتضی، چندسالی است به دلیل تصادف غیرعمد و منجر به فوت در زندان وکیل آباد مشهد منتظر گشایشی در کارش مانده است. او به دلیل عدم توان پرداخت مبلغ دیه به هرکسی رو انداخته و ناامید شده است. مرتضی، همسرش فرخنده را بعد از ملاقات دنبال یکی از دوستان قدیمی اش می فرستد، به امید آنکه آن دوست بتواند برایش کار بکند. اوکریم خداوردی است که به گمان مرتضی، عریضه نویسی متبعر در یکی از دادگاه های مشهد بوده است. اما قصه با وضع و حال نامناسب کریم که معتاد است پیش می رود...». ما به بهانه راهیابی این اثر به چهل و سومین دوره جشنواره بین المللی تئاتر فجر با محمد جواد استادی و شادی غفوریان گفت وگویی داشته ایم که در ادامه می خوانید.

- داستانی ساده، اما چند بعدی

به گفته محمد جواد استادی، نمایش «زنگار و آیین» روایت انسان های معاصری است که در اطراف ما زندگی می کنند و هر یک دچار چالش و گرفتاری هایی هستند. این مشکلات در نقطه ای به یکدیگر گره می خورد و باز کردن آن نیازمند امید و اراده است. درواقع نمایش نیاز انسان به تمسک به معنویت و فرهنگ رضوی برای برطرف شدن ارتباطات انسانی و امید به آینده را نشان می دهد. او مهم ترین دلیل خود برای روی صحنه بردن این اثر را شخصیت های جذاب حاض در نمایشنامه بیان می کند، شخصیت هایی متنوع و رنگارنگ از همه اقصای جامعه که هر یک کشش و داستان متفاوتی دارند. استادی ادامه می دهد؛ این تنوع شخصیتی و پیوند خوردن آن ها با یکدیگر برای من خیلی جذاب بود. نکته دیگری هم که وجود داشت پرداخت غیرمستقیم، اما عمیق به نیاز ما به عنصر معنویت بود که در این اثر حضور حضرت رضا(ع) این معنویت را تأمین می ساخت. این کارگردان درباره ویژگی های نمایشنامه «زنگار و آیین» که می تواند مخاطب را با خود همراه کند نیز می گوید؛ همچنان که اشاره کردم وجود شخصیت های متنوع، داستان روان و ساده اما چندبعدی و پرداخت به مفاهیم و ارزش های دینی به طور غیرمستقیم عوامل ارتباط مخاطب با این اثر است، اما به نظر من مهم ترین عنصر جذب مخاطب در این نمایش این است که مخاطبان خودشان را در آینه نمایش «زنگار و آیین» خواهند دید. استادی در ادامه با اشاره به چند مرحله ای بودن فرایند تولید این اثر بیان می کند؛ انتخاب متن، گفت وگو با نمایشنامه نویس، انتخاب بازیگران، طراحی صحنه و مواردی از این دست از اواخر تابستان آغاز شد. البته کوشش شد با توجه به اپیزودیک بودن نمایش، تمرین های هر اپیزود جداگانه پیگیری شود. تمرین ها در دو بخش دورخوانی که نسبتاً مفصل بود

و سپس تمرین های مربوط به هر اپیزود و درنهایت کنار هم قرار گرفتن همه اپیزودها و اجرای کلی نزدیک به پنجاه جلسه بوده است. این کارگردان که فرایند تولید هر نمایشی را همچون آموزشگاه می داند، یادآور می شود؛ آشکارا در یک فرایند تولیدی همیشه چالش وجود دارد که نمایش ما هم از این قضیه مستثنا نبود، اما آنچه اهمیت دارد هم گرایی مجموعه تولیدکننده نمایش در مؤسسه آفرینش های هنری آستان قدس رضوی و همراهی فوق العاده گروه بازیگران و عوامل اجرایی بود که کار را به ثمر رساند.

- ضرورت فاصله گرفتن از کلیشه ها

استادی در بخش دیگری از صحبت هایش درباره راهیابی نمایش «زنگار و آیین» به بخش ویژه جشنواره تئاتر فجر می گوید؛ بنا بر مقررات جشنواره بین المللی تئاتر فجر، دبیر و دبیرخانه این جشنواره امکان انتخاب آثار به ویژه آثار تازه تولید شده را برای حضور در جشنواره دارند. از آنجایی هم که همه ما ایرانیان عشق و علاقه ای بی مانند به امام رضا(ع) داریم و کوشش می کنیم این ارادت را ابراز کنیم، جشنواره به حضور یک اثر رضوی تازه تولید شده علاقه نشان داد و در نهایت این اثر برای بخش ویژه جشنواره معرفی شد. درواقع این نخستین بار است که نمایش «زنگار و آیین» که یکی از تولیدات رضوی جدید مؤسسه آفرینش های هنری آستان قدس رضوی محسوب می شود، اجرا خواهد شد. او درباره امکان اجرایی عمومی این نمایش در مشهد نیز بیان می کند؛ هنر تئاتر به همه مردم تعلق دارد و من همیشه اعتقاد داشته ام تئاتر باید عمومی و فراگیر باشد. بر این اساس کوشش خواهیم کرد که این اثر را که عرض ارادتی به ساحت مقدس امام رضا(ع) است در زمان مناسب و برای گروه های گوناگون مردم اجرا کنیم. از استادی درباره ویژگی های نمایش های رضوی می پرسیم که توضیح می دهد؛ از نظر من دو نکته باید مورد توجه باشد. وقتی می گویم نمایشنامه رضوی یعنی از نمایشنامه ای سخن می گویم که

ویژگی هایی خاص دارد. متن رضوی یک متن دینی است اما بازیگری های جزئی تر از نظر من نمایشنامه ای رضوی است که در درجه نخست به محتوای مشخص و گزینش شده درباره وجود مقدس حضرت رضا(ع) و اندیشه و سیره ایشان بپردازد و در درجه دوم از نظر فرمی ویژگی هایی خاص و اختصاصی داشته باشد. او درباره موفق نبودن بیشتر آثار رضوی که در سال های اخیر روی صحنه رفته اند نیز می گوید؛ دلیل نخست این است که تعداد این آثار محدود بوده. نکته دوم این است که نویسندگان ما درک درستی از معارف رضوی نداشته و به جای پرداختن به عمق این مفاهیم دچار سطحی نگری و پرداخت به ظواهر و کلیشه ها شده اند. یکی از نیازهای جدی ما پیوند حوزه اندیشه و دین با هنرمندان به ویژه نمایشنامه نویسان است. تعامل دین پژوهان و شارحان دین با هنرمندان زمینه ای بی نظیر برای آفرینش آثار دینی از جمله رضوی آثار به ویژه آثار تازه تولید شده را برای حضور در جشنواره دارند. از آنجایی هم که همه ما ایرانیان عشق و علاقه ای بی مانند به امام رضا(ع) داریم و کوشش می کنیم این ارادت را ابراز کنیم، جشنواره به حضور یک اثر رضوی تازه تولید شده علاقه نشان داد و در نهایت این اثر برای بخش ویژه جشنواره معرفی شد. درواقع این نخستین بار است که نمایش «زنگار و آیین» که یکی از تولیدات رضوی جدید مؤسسه آفرینش های هنری آستان قدس رضوی محسوب می شود، اجرا خواهد شد. او درباره امکان اجرایی عمومی این نمایش در مشهد نیز بیان می کند؛ هنر تئاتر به همه مردم تعلق دارد و من همیشه اعتقاد داشته ام تئاتر باید عمومی و فراگیر باشد. بر این اساس کوشش خواهیم کرد که این اثر را که عرض ارادتی به ساحت مقدس امام رضا(ع) است در زمان مناسب و برای گروه های گوناگون مردم اجرا کنیم. از استادی درباره ویژگی های نمایش های رضوی می پرسیم که توضیح می دهد؛ از نظر من دو نکته باید مورد توجه باشد. وقتی می گویم نمایشنامه رضوی یعنی از نمایشنامه ای سخن می گویم که

- اضافه شدن یک اپیزود جدید

شادی غفوریان نویسنده نمایش «زنگار و آیین» که این اثر را با نام اولیه آیین»ه های روبه رودر سال ۱۳۹۸نوشته است، می گوید : در ابتدا بنا بود نمایشنامه در جشنواره هنرهای شهری مشهد در آن سال اجرا شود، اما با شیوع کرونا و توقف اجراها، روند کار متوقف شد. این اثر بعدتر نیز قرار بود توسط کارگردانان دیگری

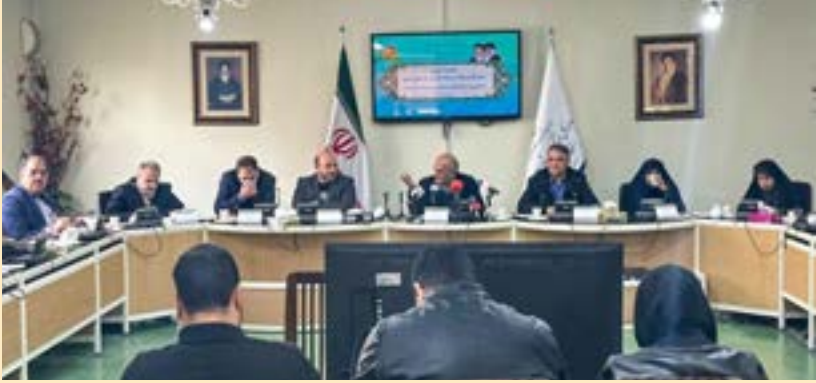
روی صحنه برود که هر کدام بنا به دلایلی اتفاق نیفتاد. تا اینکه امسال با توجه به برنامه های تولیدی مؤسسه آفرینش های هنری آستان قدس رضوی تصمیم گرفته شد که اثری رضوی آماده اجرا شود. بنابراین این متن به کارگردان ارائه و با گفت وگوهای صورت گرفته یک اپیزود به آن اضافه شد و نام آن نیز به زنگار و آیین»ه تغییر پیدا کرد. به گفته این نویسنده نمایشنامه «زنگار و آیین» در هشت اپیزود داستان آدم هایی را روایت می کند که نسبتی باهم ندارند، اما زندگی شان در نقاطی باهم تلاقی می کند. او درباره مهم ترین هدف خود برای نوشتن این نمایشنامه نیز بیان می کند؛ در نگارش یک اثر، آن هم رضوی، مهم ترین هدف نویسنده دوری از شعاری بودن اثر و پس زدن مخاطب است. در سال های اخیر هم چند متن رضوی از من به روی صحنه رفته است که مهم ترین هدفشان شاید برقراری ارتباط مؤثر با مخاطب این نوع آثار بوده است.

- بازتعریف تئاتر دینی

غفوریان در ادامه درباره ویژگی های نمایشنامه های رضوی نیز می گوید؛ محتواهای مرتبط با امام رضا(ع) می تواند در تمام نمایش های اجتماعی جاری باشند. به طوری که یک پیام اخلاقی ضمنی می تواند یک نمایشنامه را در زمره آثار رضوی قرار دهد و لزوما کلیشه هایی که در ذهن همه ما جا افتاده است، رضوی بودن یا نبودن یک نمایشنامه را تعیین نمی کند. او ادامه می دهد؛ در کارهای ضمنونی مانند مضامین رضوی فرمول های ثابتی وجود داشته اند که مدام تکرار شده اند، ولی تکرار شدن آن ها ضرورتاً به این معنی نیست که آن فرمول ها درست کار می کنند یا نتیجه و کارکرد مثبتی دارند. ممکن است کارگردان خاطر کلیشه شدن نشان منفی شده باشد. به نظر من تئاتر رضوی خیلی جامع است و می تواند تئاتر اجتماعی هم باشد. این نویسنده درباره آثار رضوی که با استقبال تماشاگران روبه رو نمی شوند نیز بیان می کند؛ نمایشنامه نویسی با مضامین رضوی و دینی گرفتار کلیشه هایی شده است که دوری از آن ها به نحوه روایتی هنرمند با این مضامین و خلاقیت او بستگی دارد. من خیلی قائل به این نیستم که نمایشنامه های رضوی از دیگر حوزه ها متفاوتند. اگرچه طور دیگری جا افتاده و برخی، دینی یا معنوی بودن یک اثر را به منزله پیام رسانی مستقیم می بینند. اخلاقیات انسانی که در سیره امام مشهود است می تواند درونمایه این آثار باشد. اماگاه تئاتر دینی یا رضوی به نوعی از دیدگاه تماشاگر به عنوان کار سفارشی یا کلیشه ای تلقی می شود. شاید به دلیل سیاست گذاری های غلط و تکرار اشتباهات در جشنواره ها و سفارش و حمایت از آثار کلیشه ای، این پیش فرض منفی ایجاد شده که تا تماشاگری می شود اثری رضوی است ذهنش به سمت الگوهای تکراری مرتبط با کلیدواژه های شفا، نذر، بیماری و... می رود. او برای فاصله گرفتن از کلیشه ها پیشنهاد می دهد؛ با رصد کردن دقیق و مشاهده زندگی انسان امروز و نقش معنویت در بهبود حال وی شاید بتوان بازتعریفی از تئاتر دینی داشت و از کلیشه های پیشین فاصله گرفت. غفوریان درباره تأثیر جشنواره ها در بهبود وضعیت نمایشنامه های رضوی نیز می گوید؛ اگر سیاست گذاری و برنامه ریزی جشنواره ها براساس پیش فرض های کلیشه ای موجود درباره تئاتر دینی پیش نرود و هر روز با تغییر ساختار زندگی و دغدغه ها و مشکلات انسان امروزی، عنصر معنویت را به آثار تزریق کند، می توان گفت وضعیت نمایشنامه های رضوی نیز همگام با وضعیت انسان پیش می رود و از او عقب نمی ماند و درگیر تکرار مکررات نمی شود.

مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی خبر داد

اکران ۳۲ اثر جشنواره فیلم فجر در مشهد

جامعه هنری استان است. امیدواریم با همراهی سازمان سینمایی و مجموعه های ذی ربط، این موضوع به نحو حداکثری محقق شود. این مسئول فرهنگی استان افزود: در هماهنگی برای حضور حداکثری اهالی رسانه و خبرنگاران در کنار اهالی هنر و سینما و مطالبه گری این رویداد که از حقوق جامعه رسانه ای است، همراه آن ها خواهیم بود. پردیس سینمایی آفریقا نیز برای اهالی رسانه و هنر در نظر گرفته شده است.

- همه استان، مشهد نیست

مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی در بخش دیگری از این نشست با اشاره به برگزاری چهل و یکمین دوره مسابقات بین المللی قرآن جمهوری اسلامی ایران در مشهد، از این مسابقات به عنوان مهم ترین مسابقات قرآنی ایران نام برد که امسال برای نخستین بار در شهری به جز تهران و در حرم مطهر رضوی برگزار می شود و استان

رضا میرزاده

نخستین نشست خبری مدیرکل جدید فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی با رویکرد اعلام برنامه ها و معرفی برنامه های بزرداشت دهه فجر انقلاب اسلامی در مشهد برگزار شد. در این نشست خبری، حسین مسگرانی، مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی، با اشاره به برگزاری بیست و دومین دوره جشنواره فیلم فجر خراسان رضوی بیان کرد: نمایش فیلم، بخشی از این رویداد است و در کنار آن، شاهد برگزاری نشست های نقد و بررسی و برنامه های دیگر نیز خواهیم بود.

- تقدیر از اهالی فیلم استان و مشهد

وی با تأکید بر تکریم جامعه فرهنگی هنری و رسانه ای برای حضور در سالن های نمایش فیلم های جشنواره گفت: از مجموع ۳۳ فیلم حاضر در جشنواره و بر اساس هماهنگی های انجام شده، قرار است ۳۲ فیلم در جشنواره فیلم فجر مشهد اکران شود و البته در کنار فیلم های جشنواره، چهار اثر پویانمایی جشنواره نیز به اکران در خواهد آمد. مسگرانی افزود: پس از رونمایی از پوستر در یکشنبه هفته آینده، سینماهای اکران و جدول اکران فیلم های جشنواره معرفی می شود. وی با اشاره به حضور فیلم «صیاد» در جشنواره امسال گفت: ساخت و اکران و نمایش فیلم صیاد شیرازی به عنوان یکی از افتخارات استان است و تلاش می کنیم اکران ویژه این فیلم با حضور عوامل فیلم و خانواده شهید صیاد شیرازی برگزار شود. مسگرانی با اشاره به برگزاری جلسه مشورتی با اهالی هنر و سینما برای برگزاری نشست های تحلیل فیلم گفت: تقدیر از اهالی فیلم استان و مشهد، از جمله برنامه های پیش بینی شده در جریان برگزاری جشنواره فیلم فجر است. وی تأکید کرد: نمایش حداکثری فیلم های جشنواره، مطالبه به حق

حضور «بیست و یک هفته بعد» در ۲ جشنواره جهانی

فیلم کوتاه «بیست و یک هفته بعد» به کارگردانی تهیه کنندگی نسرین محمدپور، فیلم ساز مشهوری، در ادامه حضور جهانی خود، در هفدهمین دوره جشنواره سانتو دومینگو جمهوری دومینیک

همچنین، نهمین دوره جشنواره سانتاندر کلمبیا به رقابت می پردازد. هفدهمین دوره جشنواره سانتو دومینگو جمهوری دومینیک ۱۸ تا ۲۱ بهمن ۱۴۰۳ برابر با ۳۱ ژانویه تا ۶ فوریه ۲۰۲۵ در سائو دو مینگو برگزار می شود. «بیست و یک هفته بعد»، پیش از این، جایزه ویژه هیئت داوران یازدهمین دوره جشنواره فیلم تابو اسپانیا، جایزه بهترین فیلم کوتاه آسیایی بیست و هشتمین جشنواره بین المللی بوسان کره جنوبی و جایزه ویژه هیئت داوران سی و یکمین جشنواره بین المللی فیلم گولدن بول ادانا را از آن خود کرده بود. همچنین در سی و دومین جشنواره بین المللی فیلم ریندسن انگلیس و پنجاه وهفتمین جشنواره بین المللی فیلم هوف آلمان به نمایش درآمده بود. بنفشه ریاضی، لیلا حسین زاده، سودابه بهرامی نژاد و پریسا عسگری بازیگران فیلم را تشکیل می دهند.

تیزر فیلم کوتاه «پیام» منتشر شد

هم زمان با حضور در چهل و سومین جشنواره فیلم فجر، تیزر فیلم کوتاه «پیام» به کارگردانی سعید ملتجی، فیلم ساز مشهوری و تهیه کنندگی مرتضی ملتجی منتشر شد. فیلم کوتاه «پیام»، در بخش مسابقه فیلم کوتاه داستانی چهل و سومین جشنواره فیلم فجر حضور دارد. این فیلم با الهام از داستان واقعی و روایت عاشقانه یک خبرنگار در میدان، پیش از این منتخب چندین جشنواره داخلی و بین المللی شده بود. در خلاصه داستان این فیلم آمده است: در میان بمباران شدید اسرائیل به مناطق مسکونی غزه، سلما قصد دارد تا کارت حافظه دوربین همکار شهیدش در خبرگزاری را به دست فواد برساند «پیام» با موضوع جنایات رژیم صهیونیستی در غزه، تولید شده در باشگاه فیلم رویش و محصول مرکز فیلم جوان سوره است.

پوستر «بازی خونی» منتشر شد

هم زمان با آغاز فروش بلیت های چهل و سومین جشنواره فیلم فجر در سینماهای مردمی، پوستر فیلم سینمایی «بازی خونی» به کارگردانی حسین میرزامحمدی منتشر شد. فیلمنامه این تریلر معمایی – جاسوسی توسط مسعود هاشمی نژاد

نوشته شده که به واقعۀ غائله سال ۱۳۶۰ می پردازد. ارسطو خوش رزم، سارا حاتمی، پیام احمدی نیا، مهیار شاپوری، کیسان دیباج، مجید پتکی، محمد مودجنا، صادق برقی، علیرضا گیلوری، احسان منصوری، با هنرمندی لیندا کیانی و شادی مختاری و با حضور مجید آفاکریمی ترکیب بازیگران فیلم هستند.

«مرد خاموش» در جشنواره پونای هند

فیلم سینمایی «مرد خاموش» به کارگردانی احمدبهرامی، تهیه کنندگی محمد حسینخانی و با مدیریت فیلم برداری مسعود امینی تیرانی در جدیدترین حضور جهانی خود به بیست و سومین دوره جشنواره پونادر هند راه پیدا کرد. این جشنواره از ۲۵ بهمن تا ۲ اسفند ۱۴۰۳ برابر با ۱۳ تا ۲۰ فوریه ۲۰۲۵ در شهر پونا برگزار می شود و فیلم «مرد خاموش» در بخش سینمای جهان برای مخاطبان به نمایش درمی آید. فیلم «مرد خاموش» در اولین نمایش جهانی خود در بخش مسابقه رسمی بیست وششمین دوره جشنواره بین المللی شانگهای چین (۲۰۲۴) به نمایش گذاشته شد و جایزه اصلی بخش مسابقه «جام طلای بهترین دستاورد کردی» را دریافت کرد و سپس در سی و چهارمین دوره جشنواره بین المللی فیلم سن پترزبورگ در بخش «صدای جدید» به نمایش درآمد و با استقبال پرشوری از طرف مخاطبان و منتقدان روبه رو شد.

پوستر فیلم سینمایی «ماریا» منتشر شد

پوستر فیلم سینمایی «ماریا» به کارگردانی و نویسندگی مهدی اصغری از غدعی و تهیه کنندگی علی لدنی درآستانه نمایش این اثر در چهل و سومین جشنواره فیلم فجر منتشر شد. ...» صابر ابر، پانتشه آ پناهیه ها، کامیاب گرانبمای،

مهشید خدادی، حسین محبوب، محمد صدیقی مهر، صادق سهرابی، نکیسنا نوری و ... در این فیلم به ایفای نقش می پردازند.